

ÎNCHEIERE

15 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Aliona Donos

examinând cererea depusă de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni privind strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni și Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni cu privire la constatarea ca fiind lipsite de efecte actele juridice, încasarea prejudiciului efectiv, venitului ratat, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 12 februarie 2018, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” a depus cerere de chemare în judecată, cu concretizările ulterioare, împotriva BC „Moldindconbank” SA și BC „Moldova-Agroindbank” SA cu privire la constatarea ca fiind lipsite de efecte actele juridice, încasarea prejudiciului efectiv, venitului ratat, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni și Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni.

S-a admis pretenția privind constatarea ca fiind fără efecte juridice față de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, actele juridice încheiate în perioada între 15 ianuarie 2015 – 17 martie 2015 de Pinchuk Oleksandr și Ceban Silviana cu BC „Moldindconbak” SA și anume: contractul de depozit bancar nr.9/15 - T din 30 ianuarie 2015, cererea pe suport de hârtie din 20 februarie 2015 prin care Pinchuk Oleksandr a solicitat rezilierea înainte de termen a contractelor de depozit bancar încheiate cu BC „Moldindconbank” SA: nr.19(14)-T din 03 aprilie 2014; nr.20(14)-T din 03 aprilie 2014; nr.21(14)-T din 03 aprilie 2014; nr.49(14)-T din 07 octombrie 2014 și nr.9(15)-T din 30 ianuarie 2015, cererea pe suport de hârtie din 20 februarie 2015, în temeiul căroră s-a efectuat operațiunea de cumpărare a valutei străine în sumă de 1 163 509 USD, cererea pe suport de hârtie din 20 februarie 2015, în temeiul căroră s-a efectuat operațiunea de cumpărare a valutei străine în sumă

de 30 489,92 de USD, cererea pe suport de hârtie din 20 februarie 2015 prin care s-a solicitat plasarea unui depozit bancar în sumă de 1 193 856 de USD, contractul de depozit bancar nr.10(15)-T din 20 februarie 2020, cererea pe suport de hârtie din 24 februarie 2015 prin care s-a solicitat rezilierea depozitului bancar conform contractului nr.10(15)-T din 20 februarie 2015, cererea pe suport de hârtie din 24 februarie 2015, în temeiul căreia s-a efectuat vânzarea sumei de 1 193 856 de USD, contractul de depozit bancar nr.11/15 din 24 februarie 2015.

S-a încasat de la BC „Moldindconbak” SA în beneficiul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” suma de 9 138 774,27 de lei cu titlu de prejudiciu efectiv.

S-a respins pretenția privind constatarea ca fiind fără efecte juridice față de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” fișa specimenelor de semnături din 18 februarie 2015, încasarea sumei de 6 289 980,85 de lei cu titlu de venit ratat și suma de 8 492 299,89 de lei cu titlu de dobândă de întârziere.

S-a admis pretenția privind constatarea fără efecte juridice față de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” actele juridice încheiate în perioada între 15 ianuarie 2015 – 17 martie 2015 de Pinchuk Oleksandr și Ceban Silviana cu BC „Moldova-Agroinbank” SA și anume: cererea pe suport de hârtie din 20 februarie 2015 în temeiul căreia s-a efectuat operațiunea de schimb valutar prin care cu banii BNAA a fost procurata suma totală de 537 900 de USD contra sumei de 11 290 521 de lei, contractul de depozit bancar nr.2015/40 din 20 februarie 2015, contractul de depozit bancar nr. 2015/41 din 20 februarie 2015, cererea pe suport de hârtie din 24 februarie 2015, în temeiul căreia s-a efectuat vânzarea sumei de 537 900 de USD contra sumei de 8 982 930 de lei, cererea pe suport de hârtie din data de 24 februarie 2015 în temeiul căreia s-a efectuat operațiunea de vânzare a sumei 1 614 073,40 de EURO, cererea pe suport de hârtie din data de 24 februarie 2015 prin care s-a declarat rezilierea contractelor de depozit nr. 2015/40 și nr. 2015/41 din 20 februarie 2015, contractul de depozit bancar nr. 2015/48 din 25 februarie 2015.

S-a încasat de la BC „Moldova-Agroinbank” SA în beneficiul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” suma de 3 889 382,93 de lei cu titlu de prejudiciu efectiv.

S-a respins pretenția privind constatarea ca fiind fără efecte juridice față de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” fișa specimenelor de semnături din 20 februarie 2015, ordinul de plată nr.99 din 24 februarie 2015 privind achitarea SA „Moldasig” a sumei 932 938,99 de lei.

S-a respins pretenția privind încasarea sumei de 4 392 556,87 de lei, cu titlu de venit ratat și suma de 5 450 656,16 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere.

S-a încasat în mod solidar de la BC „Moldindconbak” SA și BC „Moldova-Agroinbank” SA în beneficiul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” a taxei de stat achitate la depunerea acțiunii în mărime de 50 000 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 noiembrie 2022, BC „Moldova-Agroinbank” SA a depus cerere de apel nemotivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 04 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinse ca neîntemeiate pretențiile Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva BC „Moldova-Agroinbank” SA.

La 30 noiembrie 2022, BC „Moldinconbank” SA a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinse ca neîntemeiate pretențiile Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”.

La 02 decembrie 2022, avocatul Cotună Andrian, în interesele Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, a depus cerere de apel nemotivată, împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii în partea în care pretențiile au fost respinse.

Prin încheierea din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de BC „Moldindconbank” SA, BC „Moldova-Agroindbank” SA și avocatul Cotună Andrian, în interesele Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, acordând apelanților termen de 10 zile de la data recepționării prezentei încheieri, pentru depunerea cererilor de apel în conformitate cu prevederile art. 364 – 365 din Codul de procedură civilă al RM, inclusiv în limba de stat și într-un număr egal cu participanți la proces. Același termen s-a acordat Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” pentru prezentarea dovezii achitării taxei de stat în sumă de 37 500 de lei. S-au înștiințat apelanții despre posibilitatea restituirii cererilor de apel în cazul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel, în condițiile prevăzute de art. 369 alin.1¹ din Codul de procedură civilă (fără citarea părților). Problema punerii pe rol a cererilor de apel, numirii datei ședinței instanței de apel sau restituirii cererilor de apel va fi soluționată imediat după expirarea termenului procesual acordat pentru înlăturarea neajunsurilor indicate.

La 15 martie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, avocatul Cotună Andrian, în interesele Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (f.d.148/169, Vol.VII).

La 16 martie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, BC „Moldova-Agroindbank” SA a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (f.d.176/207, Vol. VII).

Tot la 16 martie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, BC „Moldinconbank” SA a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 04 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (f.d.208/250, Vol. VII, f.d.1/21, Vol.VIII).

Prin încheierea din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a primit spre examinare cererea de apel înaintată de BC „Moldindconbank” SA, BC „Moldova-Agroindbank” SA și avocatul Andrian Cotună, în interesele Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”.

La 09 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.1, Vol. IX), BC „Moldova-Agroindbank” SA a depus cerere de strămutare a cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad, în temeiul art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă.

În motivarea cererii, a indicat că intimata Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” pretinde, fără să demonstreze că din cauza acțiunilor

Băncii a eşuat la plasarea Garanției Financiare Externe în favoarea Consiliului Birourilor de la Bruxelles. Drept consecință, calitatea de membru al Republicii Moldova în sistemul Carte Verde ar fi fost suspendată.

Astfel, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” nu argumentează temeiul pretinderii de la Bancă a prejudiciului în mărime de 20 190 992,48 de lei, prima a mediatizat foarte mult aspectul dat, luând poziția de victimă în vizorul public.

A menționat că, obiectivitatea judecătorilor Curții de Apel Chișinău este afectată de popularitatea subiectului, iar în consecință, judecătorii Curții de Apel Chișinău nu pot examina obiectiv cererile de apel depuse de BC „Moldova-Agroindbank” SA și Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva hotărârii instanței de fond.

A notat că, majoritatea proceselor civile în care intimata Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” este reclamantă (acțiuni apărute din contractele de asigurare) sunt examinate de Curtea de Apel Chișinău.

Drept urmare, a dedus că există o părtinire a judecătorilor Curții de Apel Chișinău față de persoana intimatei Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, care, în virtutea adresării către mijloacele de informare în masă, a frecvenței dosarelor în care aceasta are o poziție dominantă și vădit favorabilă, a devenit una arhicunoscută în municipiul Chișinău.

În acest sens, a susținut că nepărtinirea judecătorilor Curții de Apel Chișinău a fost știrbită de calitatea participanților la proces și de circumstanțele cauzei. Judecătorii Curții de Apel Chișinău nu pot fi imparțiali, sunt tentați să abordeze obiectul dedus judecării ca pe o atentare nepermisă la mijloacele bănești ale Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, deși Banca a acționat doar în limitele legii.

Respectiv, consideră că judecătorii Curții de Apel Chișinău sunt familiarizați cu subiectul, motiv pentru care imparțialitatea acestora este obstrucționată de aceste viziuni deja formate cu privire la părțile litigiului și circumstanțele spetei.

A mai remarcat ca, strămutarea cauzei constituie remediul procesual prevăzut de lege, aplicat de către instanța de judecată, ce constă în schimbarea competenței jurisdicționale teritoriale. Aceasta constituie un remediu procesual, deoarece, în principiu, are drept scop înlăturarea unor situații care împiedică desfășurarea normală a procesului.

A mai indicat că, instanța ierarhic superioară va strămuta cauza în cazul în care există bănuieli ca nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită de circumstanțele cauzei sau de calitatea participanților la proces. Acest temei de strămutare a cauzei constituie un mijloc în asigurarea imparțialității judecătorilor la soluționarea cauzei civile.

Consideră ca, în mod neîntemeiat, garanția la o instanță imparțială și obiectivă, prevăzută de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, este tratată atât de superfluu și este considerată irelevantă pentru soluționarea unor cauze civile. Or, încălcarea dreptului BC „Moldova-Agroindbank” SA, consacrat la art. 6 par. (1) CEDO, constituie un viciu grav al procedurii de apel.

Studiind materialele cauzei, în raport cu argumentele invocate în cererea privind strămutarea examinării cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază cererea neîntemeiată, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 43 alin. (2) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța strămută cauza la o altă instanță dacă există bănuiele că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită de circumstanțele cauzei sau de calitatea participanților la proces.

În conformitate cu art. 43 alin. (4) din Codul de procedură civilă, strămutarea cauzei în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. d), e), f) și g) se efectuează de către instanța ierarhic superioară, a cărei încheiere nu se supune niciunei căi de atac.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, cererea de strămutare poate fi înaintată în temeiuri strict determinate de legislația procesuală civilă și bazată pe argumente plauzibile, probe ce confirmă temeinicia cererii formulate, iar lipsa identificării vreunui temei care ar permite constatarea acestui fapt ar reprezenta un dezechilibru major în exercitarea drepturilor procesuale ale părților.

Completul de judecată denotă că, argumentele invocate în cererea de strămutare a cauzei, în sensul că nepărtinirea judecătorilor Curții de Apel Chișinău ar putea fi știrbită de calitatea participanților la proces și de circumstanțele cauzei sunt declarative, fără argumente și suport probatoriu.

În condițiile speței, cu referire la mențiunile invocate de BC „Moldova-Agroindbank” SA precum că obiectivitatea judecătorilor Curții de Apel Chișinău este afectată de popularitatea subiectului și nu pot examina obiectiv cererile de apel depuse împotriva hotărârii primei instanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, simplele bănuiele nu pot motiva eventuala părtinire a judecătorilor Curții de Apel Chișinău la examinarea cauzei în ordine de apel, în situația în care judecătorul este persoana investită constituțional cu atribuții de înfăptuire a justiției, pe care le execută în baza legii. Judecătorii sunt independenți, imparțiali și inamovibili și se supun numai legii, iau decizii în mod independent și imparțial și acționează fără niciun fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, inclusiv judiciare.

Alegațiile BC „Moldova-Agroindbank” SA precum că majoritatea proceselor civile în care Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” este reclamantă sunt examinate de Curtea de Apel Chișinău, iar din conținutul actelor de dispoziție emise de instanța de apel Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” are o poziție dominantă și vădit favorabilă în raport cu ceilalți participanți la proces, nu constituie temei pentru strămutarea cauzei. Or, exprimarea dezacordului cu soluțiile instanței de judecată se realizează prin exercitarea căilor de atac, în condițiile legislației procesual civile.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în fiecare caz concret se cere să se stabilească dacă există fapte dovedite de natură a ridica îndoieli în ceea ce privește imparțialitatea judecătorilor, or, simpla invocare că sunt bănuiele de nepărtinire a judecătorilor ce ar putea fi știrbită de circumstanțele cauzei sau de calitatea participanților la proces, nu poate constitui temei de admitere a cererii de strămutare.

În acest sens, articolul 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale cere instanței să fie imparțială. Imparțialitatea, în mod normal, denotă absența prejudecății sau părtinirii, existența sau absența acesteia putând fi probată în diferite moduri.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză și o abordare obiectivă, determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens.

În situația în care într-o anumită cauză există motive legitime de a bănuși că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, dar nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănușială poate fi obiectiv justificată.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va respinge cererea privind strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad, depusă de BC „Moldova-Agroindbank” SA, cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinare în ordine de apel, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 43 alin. (2) lit. f) și alin. (4), art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge cererea depusă de Banca Comercială „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni privind strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de judecată egală în grad.

Se remite la Curtea de Apel Chișinău, cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni și Băncii Comerciale „Moldova-Agroindbank” Societate pe Acțiuni cu privire la constatarea ca fiind lipsite de efecte actele juridice, încasarea prejudiciului efectiv, venitului ratat, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, pentru examinare în ordine de apel, în același complet de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Aliona Donos